

Adroddiad Blynyddol y BGC - Crynodeb 2025-26

Beth yw'r BGC?

Mae'r Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus (BGC) Bro Morgannwg yn dod ag uwch arweinwyr o sefydliadau cyhoeddus a thrydydd sector ynghyd i weithio mewn partneriaeth ar gyfer dyfodol gwell.

Beth yw'r Adroddiad Blynyddol?

Nod y BGC yw blaenoriaethu ei Gynllun Llesiant 2023-2028. Mae'r Adroddiad hwn yn tynnu sylw at gynnydd y BGC dros y 12 mis diwethaf tuag at gyflawni Amcanion Llesiant y cynllun:

- Bro fwy gwydn a gwyddach
- Bro fwy egniol ac iachach
- Bro fwy teg a chysylltiedig

Ac mae'n dair ffrwd waith sy'n flaenoriaeth:

- Ymateb i'r argyfyngau hinsawdd a natur
- Gweithio gyda phobl sy'n byw yn ein cymunedau sy'n profi lefelau uwch o amddifadedd
- Dod yn Fro sy'n ystyriol o oedran

Mae partneriaid y BGC wedi rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf am y gwaith sy'n cael ei wneud yn erbyn prosiectau allweddol y BGC sydd wedi'u crynhoi isod. Am yr Adroddiad Blynyddol llawn, cliciwch [yma](#).

Bro sy'n Gyfeillgar i Oed:

Dros y flwyddyn ddiwethaf, mae'r gwaith wedi canolbwyntio ar gyflawni Strategaeth a Chynllun Gweithredu Bro sy'n Ystyriol o Oed 2025-2028 cyntaf erioed y Fro sy'n rhoi cyfeiriad clir i fudiad cyfeillgar i oedran y Fro. Mae cyflawniadau allweddol yn cynnwys:

- Cofnododd dros 4,000 o ryngweithio â phobl hŷn, cymunedau a sefydliadau, gan ddangos bod y mudiad sy'n ystyriol o oedran yn llunio gwasanaethau.
- Daeth y Caffi Cysylltiad Cyfeillgar i Oed cyntaf â dros 50 o sefydliadau ynghyd a chafodd ei gydnabod fel arfer da gan Sefydliad Iechyd y Byd.
- Cefnogodd prosiect y Tocyn Aur 372 o drigolion 60+ oed i fanteisio ar gyfleoedd gweithgaredd corfforol ledled y Fro.
- Cyflwynwyd cyrsiau Heneiddio'n Dda ar draws y Barri, Penarth a'r Bont-faen, gan gefnogi dros 100 o drigolion i wella eu hiechyd a'u lles.

Mynd i'r Afael ag Anghydraddoldebau mewn Cymunedau Difreintiedig:

Parhaodd prosiect Eich Lle i weithio gyda chymunedau sy'n profi'r lefelau mwyaf o amddifadedd yn y Fro. Mae'r cynnydd yn cynnwys:

- Ehangodd y prosiect ei ffocws i saith ardal yn y Barri sydd bellach o fewn y 10% uchaf o ardaloedd mwyaf difreintiedig yng Nghymru (MALIC 2025).
- Ymgysylltwyd â mwy na 180 o drigolion drwy ddigwyddiadau lleol a gweithgareddau cymunedol. Gan gynnwys dau ddigwyddiad wedi'u targedu, un wedi'i anelu at drigolion hŷn ac un wedi'i anelu at fabanod, plant, pobl ifanc a theuluoedd.
- Cefnogodd Peilot Dysgu Oedolion ar ôl Ysgol 83 o breswylwyr drwy ddysgu am ddim, gweithgareddau i'r teulu a phrydau poeth.
- Helpodd gweithio mewn partneriaeth i sicrhau buddsoddiad o fwy na £1 miliwn ar gyfer y gymuned leol gwelliannau.

Argyfwng Hinsawdd a Natur:

Mae'r BGC yn parhau i flaenoriaethu ymateb i'r argyfwng hinsawdd a natur gyda'r nod o greu Bro "fwy gwydn a gwyddach" drwy amrywiaeth o fentrau partneriaeth:

- Cwblhau Asesiad Risg Newid Hinsawdd BGC Bro Morgannwg.
- Plannwyd mwy na 10,000 o goed, ac ailgyflwynwyd 140 o lygod pengrwn y dŵr, ar hyd Dalgylch Afon Ddawan.
- Ymgysylltodd dros 1,000 o bobl â gweithgareddau amgylcheddol drwy Ŵyl Natur y Fro.
- Parhaodd y partneriaid â'r newid i fflydoedd EV ac ehangu'r seilwaith gwefru, gyda CNC yn prynu 160 o gerbydau trydan a GTADC yn cynyddu cerbydau trydan i 29% o'i fflyd.
- Parhaodd partneriaid i wella caffael cynaliadwy ac effeithlonrwydd ynni.

Siarter Teithio Iach:

Mae Siarter Teithio Iach Bro Morgannwg yn hyrwyddo teithio cynaliadwy ymhlith staff mewn sefydliadau llofnodwyr. Drwy'r siarter, mae partneriaid wedi:

- Parhau i gyflawni gwelliannau Metro De Cymru a phrosiectau seilwaith teithio llesol.
- Gosod cyfleusterau Brompton Bike mewn gorsafoedd trên ar draws y Fro, gan gynnwys Dociau'r Barri a'r Barri, i gefnogi teithio cynaliadwy.
- Parhaodd partneriaid i gydweithio drwy rwydwaith y Siarter Teithio Iach, gan rannu arfer da a chefnogi dewisiadau teithio mwy cynaliadwy i staff.

Healthy Travel

Bwyd Da a Symud:

Nod 'Bwyd Da a Symudiad' yw creu amgylcheddau iachach a chefnogi pobl o bob oed i fwyta'n dda a bod yn egnïol yn gorfforol. Mae cynnydd yn cynnwys:

- Y Fro oedd y cyngor cyntaf yng Nghymru i gyflwyno cyfyngiadau ar hysbysebu bwyd a diod Braster Uchel, Siwgr a Halen (HFSS) ar draws safleoedd ac asedau a reolir gan y cyngor.
- Lansiwyd map tyfu cymunedol ac adnodd ar-lein pwrpasol i helpu trigolion i gael mynediad at gyfleoedd tyfu lleol.
- Datblygwyd Pecyn Cymorth Cegin Gymunedol i gefnogi grwpiau cymunedol sydd am sefydlu mannau cegin a phrosiectau bwyd.
- Parhaodd prosiect Energise Youth i gefnogi pobl ifanc i wella eu gweithgarwch corfforol, eu hyder a'u lles.

Gwerth y Fro:

Canolfan ar gyfer gwirfoddolwyr, partneriaid a mudiadau, sy'n cynnig cyfleoedd gwirfoddoli ac yn gwobrwyo trigolion am roi o'u hamser i gefnogi cymunedau lleol. Mae cynnydd yn cynnwys:

- Erbyn hyn mae 427 o wirfoddolwyr cofrestredig, gan gynnwys mwy na 220 o bobl a oedd yn newydd i wirfoddoli.
- Cyfrannodd gwirfoddolwyr at dros 2,400 o oriau yn cefnogi prosiectau cymunedol a mentrau lleol ledled y Fro.
- Cafodd mwy na 550 o wobrau eu hadbrynu drwy'r cynllun, gan gefnogi gwirfoddolwyr a busnesau lleol.
- Mae'r prosiect yn parhau i helpu i leihau unigedd cymdeithasol, gwella lles a chryfhau cysylltiadau cymunedol.

Partneriaeth Bwyd y Fro:

Mae Food Vale yn bartneriaeth o grwpiau, sefydliadau, busnesau a thrigolion sy'n gweithio gyda'i gilydd i adeiladu system fwyd ffyniannus, iach a chynaliadwy ledled y Fro. Mae'r llwyddiannau'n cynnwys:

- Dyfarnwyd Gwobr Arian Lleoedd Bwyd Cynaliadwy i Food Vale.
- Sicrhawyd dros £400,000 o gyllid i helpu i gyflawni Strategaeth Fwyd y Fro 2025-2030.
- Denodd Llwybr Bwyd y Fro 2025 tua 1,000 o ymwelwyr ac arddangos mentrau bwyd a chynaliadwyedd lleol.
- Darparwyd cyllid a chefnogaeth i dyfyrwr lleol, ysgolion a phrosiectau bwyd cymunedol.
- Darparwyd dau gynllun cyllid grant bach i gefnogi mentrau ansicrwydd bwyd, mynd i'r afael ag annhegwch bwyd a darparu grantiau bwyd brys.

Partneriaeth Bro Diogelach:

Mae Bro Ddiogelach yn gweithio i leihau trosedd, anhrefn ac ofn trosedd trwy ddatblygu dulliau ataliol sy'n helpu i gadw trigolion lleol yn ddiogel:

- Derbyniodd 95 eiddo yn y Fro fesurau Caledu Targed, gan helpu dioddefwyr cam-drin domestig i aros yn ddiogel yn eu cartrefi.
- Gostyngodd nifer yr achosion o Ymddygiad Gwrthgymdeithasol 20% o'i gymharu â'r llynedd.
- Lansiwyd cynllun Gwarchod Busnesau newydd gyda 172 o fusnesau wedi cofrestru.
- Gostyngodd lefelau troseddu yn y Fro 6% yn 2025, gyda 9,794 o droseddau wedi'u cofnodi o'i gymharu â 10,420 yn 2024.

Sail Tystiolaeth:

Mae'r BGC yn parhau i fonitro data a thystiolaeth i sicrhau ei fod yn defnyddio'r mewnwelediad diweddaraf i gefnogi'r broses o wneud penderfyniadau. Adroddiadau:

- Newid demograffig
- Sgiliau a'r Economi
- Iechyd a Chymunedau
- Yr Amgylchedd a Thrafnidiaeth

